

Από το βιβλίο του Χρίστου Αρτεμίου «Η επόμενη μέρα.

Περιμένουν το ήλιο να φέξει» Κεφάλαιο 18ο

Ο ΠΟΛΥΜΗΧΑΝΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΙΑΣΟΥ*

Αρτέμιος Λούκα

Για να κοιμηθή τον νανούριζε η μάνα του: Πάρε μου ύπνε, πάρε το παιδάκι μου, θρέφτο με χάρια και φιλιιά, στόλισ' το με γαρού-φαίλλα, με γιασεμιά και γιούλια. Τραγουδώντας παρακαλούσε την Αγιά Μαρίνα και Κυρά που κοιμίζει τα μωρά να πάρει και τούτο, μικρό μικρό της το διώ, μεγάλο φέρε μου το, το παραπονεμένο μου, έλεγε η παράκλησή της. Εξαντλούσε όλα τα νανουρίσματα που ήξερε η μάνα του, πού να κοιμηθή όμως το μάλιμούνι, ο άγγελός της και άρχιζε το παραμύθι, για τον Κεφαλήόβρυσσο, για τρεχούμενα νερά, για τον κήπο με τις ανθισμένες λεμονιές, να ράμπουν την άνοιξη τα δέντρα, τον τάπητα, το χαλί από ρουλιούδια που στα κλωνάρια τους βουίζουν οι μέλισσες, τις πεταλούδες με τα τόσα χρώματα, το κόκκινο γαρούφαλο που είναι μοναχό στη γλιάστρα, κελιαϊδήματα πουλιών, τα πουλιά του παραδείσου, για το

αηδόνη που κελαιάει στα βουνά, για βουνά που έχουν σκεπή τον χαμηλό ουρανό μέρα νύκτα, για τον ήλιο, ένας μεγάλος ήλιος πιο μεγάλος από το φως, για καράβια και επειδή δεν ήξερε περισσότερα να πη για τα καράβια, για τα κάρτα μοιάζουν με καράβια που βούλιαξαν, τη θάλασσα να κυματίζει, για την Αφροδίτη που γεννήθηκε από τους αφρούς της θάλασσας, για τα δέντρα και τα κύματα που δέχονται τον άνεμο και τη βροχή, δέχονται την νύκτα και τον ήλιο χωρίς να αηλιάζουν μέσα στην αηλιάγή. Τα άκουε με προσοχή σαν βροχή που πίπτει σε διψασμένο χώμα. Τον έμαθε από μικρό να κοιτάει να μετράει τα άστρα, να μιλά με το φεγγάρι, να περιμένει τον ήλιο να φέξει, να παίζει με το φύσημα του ανέμου, να ονειρεύεται στον ύπνο του, να ονειρεύεται στο φως, κι από μικρός να σκέφτεται, να ονειρεύεται. Ξεκίνησε όμως το ταξίδι της ζωής πολύ μικρός.

Η ανομβρία κτύπησε την Κύπρο, στέρηψε σχεδόν ο Κεφαλήόβρυσσος, παντού πείνα και δυστυχία, οι άνθρωποι έπρεπε να ζήσουν. Πρώτο μέλημα της μάνας του η επιβίωση των παιδιών της. Έπρεπε να γράψει στον αδελφό της που βρισκόταν μετανάστης την Αμερική, να κάμει ό,τι χρειάζεται να πάει το παιδί της στην Αμερική. Το έσωξε από την πείνα και τις επιδημίες και έτσι έγινε. Όλα τακτοποιήθηκαν και ο παπάς του Ιασού στην ηλι-

* Πρόκειται για τον πατέρα του συγγραφέα, Αρτέμιο Λούκα

κία των 9 ετών ταξιδεύει για τον Νέον Κόσμο. Πάει εκεί που οι άνθρωποι εύκολα μαζεύουν λεφτά, δοηάρια από τον δρόμο. Με αποσκευές μια βούρκα, σάκκα από τα λιγυστά του ρούχα που του έραψε και έμπηξε η μάνα του και μια άηλη από ποξαμάδια, ελιές και χαλιούμι, το φαί του για το μεγάλο ταξίδι και τα λιγυστά δοηάρια που φύηαγε και ήσαν ραμμένα στην άκρη των πανταλονιών και των τρικιών του, για να τα προστατεύσει από την κηοπή.

Τον φόρτωσαν σε ηλιοό, άρχισε το μεγάλο του ταξίδι, το καράβι της δικής του ζωής με καπετάνιο, ηηήρωμα και επιβάτην τον ίδιο. Μαζί με το ηλιοό αρμενίζει στα γαηιανά νερά της Μεσογείου, μπαίνει σε ηημένες πόηων Αιγυπτιακών, Γαηηικών, της Μασσαηίας, τον μεγάλο ηημένα. Εκεί τόηησε, ξόδευσε το πρώτο δοηήαριο αγοράζοντας τρόφιμα.

Το ηλιοό διαοχιζει τρικυμιώδεις θάηασες, με μεγάηηα ποηύ ψηηά κύματα, αργότερα έμαθε πως τούτες τις θάηασες τις ήένε ωκεανούς. Έπειτα από ποηηών ημερών ταξίδι στη φουρτουνιαομένη θάηασα, ξάφνου βήηπει από μακριά το άγαηημα, το άγαηημα της Εηευθερίας, ακριβώς όπως το περιέγραφε η μάνα του. Κατάηηαβε πως βρίοεται στο ηημάνι της Νέας Υόρκης, της μεγάηης και Ξακουοτής πόηης των ΗΠΑ όπως έμαθε ότι ήέγεται η Αμερική.

Τα κατάφερε, Ξεμπάρκαρε, κι άρχισε η αναζήτηση του θείου, η αγωνία να φανεί. Συμφώνησαν με τη μάνα του πως θα κρατούσε ταηέηηα για να τον αναγνώριοει εύκοηα ο θειος. Πέρασε μια, πέρασαν δυο μέρες, δεν φάνηκε κανείς. Τότε απογοητευμένος με χίηιες σκέψεις να τον βασανίζουν, ηούοθηκε τα κηάματα, τα δάκρυα έτρεχαν ποτάμι, αναζητούσε το θαύμα να φανεί, και ω του θαύματος, ακούει να τον φωνάζουν με το όνομά του, ο θειος με τα ίδια χαρακτηριστικά της μάνας του. Τρέχοντας τον αγκαηιόζει και τον φιηά, ευχαριστούν τον θεόν που βοήηησε στο φτάοιμό του.

Έτσι άρχισε η ζωή του, με αποσκευές το νανούριομα, τα παραμύηια, τους μύηους που του έηεγε η μάνα του. Τίποτε άηηο δεν μπόρεσε να πάρει από την πατρίδα, ηήρε το όνειρο και το όραμα, κουβαηούσε μαζί του την εηηίδα, την απόφαση της προκοπής.

Το δικό του παραμύηι τώρα αρχίζει από την αρχή. Πηγαίνει οοηηείο, ήταν υποορεωτική η φοίτηση μέχρι τα 16 του χρόνια, αηηά εργάζεται τα απογεύματα, το βράδυ στο εοτιατόριο του θείου για να έχει τον ύπνο, το φαγητό, τα ρούχα, τα βιβηία, ο χαρτζιηίκι το rocket money, για να έχει τα προ το ζήν. οοηηείον, δουηειά, ύπνος, αυτό επέβαηηε ο αγώνας της επιβίωσης.

Απόφοιτος Αμερικάνικου οοηηείου, κάτοοος της αγγηικής γηώοσας, ρίοηκε στην αγορά εργαοίας. Προοηήφηκε εύκοηα και με καηό μιοθό σε εταιρία οιοηροδρόμων και σύντομα έηιγε επισάτης. οοεδόν όηα τα ηεφτά που κέρδιζε τα φύηαγε να κάμει κοπηόδεμα του έηεγε η μάνα του, ή μήηηον cash desposits, καταθέοεις στην τράπεζα. Αγγηιομαθής ών μπάοηηκε για τα καηά στην Αμερικανική κοινωηία.

Πήρε την απόφαση να ξανοιχτεί, έκαμε τη δική του επιχείρηση, γραφείο εξευρέσεως εργασίας θα λέγαμε σήμερα, δημιουργούσε ομάδες εργατών που τους εργοδοτούσε στη σιδηροδρομική εταιρία. Κερδοφόρα επιχείρηση αλλιά πολύ δύσκολη. Ταξίδευε από τόπο σε τόπο, οι εργάτες όταν δούλευαν σε συνεργείον σιδηροτροχιών έπρεπε να τους εξασφαλίζει την τροφήν και την διαμονήν, Πολλιά τα προβλήματα οργάνωσης. Ήταν υποχρεωμένος τις πιο πολλές φορές να ζη μαζί τους, να μοιράζεται μαζί τους τις δύσκολες καιρικές συνθήκες και τις ψείρες. Τον εμπιστεύετο η εταιρία και οι εργάτες. Με το μεγάλωμα των δυσκολιών αυξάνοντο και οι καταθέσεις.

Με τις προτροπές του θείου τελικά πείσθηκε, ρίχτηκε στη δημιουργίαν εστιατορίων, κατέληξε στο Lowel Mass Εστιατόρια για όλη τα βαλάντια. Τα κουπεπούδκια, οι τοημάδες από φύλλο αμπελιού, ο τραβάς, το οφτόν το κλέφτικο, το σουβηάκι και η σουγγίλι γινόντουσαν ανάρπαστα. Έγιναν ξακουστά τα εστιατόρια σε ολόκληρη την πολιτεία. Οι ομογενείς ήσαν περήφανοι για τον νεαρόν Κύπριον, εργοδοτούσε και βοηθούσε τους συμπατριώτες Έλληνες. Έφερε στην Αμερική τα δυο μικρότερα του αδελφια, έστειλε πολλιά λεφτά στους γονείς του, καλιτέρευσαν οι συνθήκες διαβίωσής τους σε σημείο που ο πατέρας του να αισθάνεται την υποχρέωση να ξεδεύει λεφτά και για την αγοράν εκλεκτού οίνου.

Πετυχημένος με πολλή καταθέσεις στην Τράπεζα, με οργανωμένες και επικερδείς επιχειρήσεις, μπορούσε να υπακούσει στις συμβουλές της μάνας του, να επισκεφθεί την Κύπρο να τον δουν, να τον γνωρίσουν γονείς, συγγενείς και να διαλέξει την κόρην για να παντρευτεί. Με την λήψη της απόφασης άρχισαν οι σκέψεις, οι προβληματισμοί, ήταν όμως τελική η απόφαση. Έγραψε στην μάνα του, ρωτούσε τον θείον για τους συγγενείς, για τα δώρα που έπρεπε να τους προσφέρει ή ακόμη εάν ήταν μεγάλης οι ανάγκες τους να τους έδιδε λεφτά.

Ήταν απλός άνθρωπος, αλλιά ο θείος τον συμβούλευε για το είδος των κοστουμιών που θα αγόραζε και θα φορούσε. Να αγοράσει, του έλεγε, χρυσό ωρολόγιον με τη χρυσή καδένα, καπέλλο, κασκόλ. Δεν έπρεπε να του λείπει τίποτε, έτσι έπρεπε να εμφανιστεί όχι απλώς να φαίνεται ευγενικός, πλούσιος και μορφωμένος αλλιά και να το δείχνει. Δεν θα ξεχάσει τις προτροπές που κατέληγαν πάντα στην ίδια φράση «τα ράσα κάνουν τον παπά» και πείστηκε. Τι αλλιο μπορούσε να εντυπωσιάσει, ιδιαίτερα τώρα που πάει να βρει και την κόρη της παντρείας, το ερώτημα που τον βασάνιζε. Συζήτηση στη συζήτηση κατέληξαν να πάρει μαζί του και αμάξι, γιατί όχι; Στην Αμερική είχε, γιατί να μην το έπαιρνε και στην Κύπρο; Παραγγέληθη καινούργες αυτοκίνητον μάρκας Φόρντ.

Το ταξίδι της επιστροφής ευχάριστο, χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα, η αγωνία μεγάλη, κάτι το πρωτόγνωρο γι' αυτόν. Ταξίδευε 1η θέση, θυμάται, συγκρίνει, αναπολεί, παρακαλεί, ευχαριστεί τον θεόν που τον βοήθησε. Εκεί πού τον βασανίζουν οι σκέψεις, φωτιές που

τριγυρίζανε μέσα του, βρήκαν διέξοδο. Αντικρίζει το λιμάνι της Αμμοχώστου, κλαίει, τα δάκρυα ποτάμι. Επιτέλους θα πατήσει το χώμα της πατρίδας του, της πατρίδας που τόσο αγαπούσε και δεν γνώριζε, την μητέρα πατρίδα, mother Κύπρος όπως συνθίζει να ρέει. Είχε τρεις πατρίδες-mothers. Την Κύπρο, την Ελλιάδα και Αμερική.

Αποβιβάζεται, πήραν τις βαλίτσες, το αυτοκίνητο ανέλαβε να το εκτελωνίσει ο εξάδεξιος εκτελωνιστής, γνωστός με μεγάλη επιρροή. Ξεκίνησαν, όλα έγιναν γρήγορα. Ξεκίνησαν για το χωριό, το χωριό με τον Κεφαλήβρυσο, με τα τρεχούμενα νερά, εκεί που ευδοκιμεί η ελιά, ανθίζει η λεμονιά. Αγνάντεψε τα όμορφα ακρογιαλίες, διέσχισαν τον κάμπο της Μεσαορίας, αγνάντεψε τα μεγαλοχώρια της περιοχής, πέρασε μέσα από τα τουρκοχώρια όλη. Παρόλην που δεν τα γνώριζε ζούσαν μέσα του, ήταν ο κόσμος του, εκεί που όλος ο κόσμος είναι φορτωμένος άνοιξη, εκεί που ζει το όνειρο και η ελπίδα, αυτός είναι ο κόσμος του, αυτόν συνάντησε. Είχε την αίσθηση πως τον φωτογράφιζαν άγγελοι με ένα λουλουδάκι στο χέρι.

Στόχος του να γνωρίσει την Κύπρο μιας και διαθέτει αυτοκίνητο, να πάει παντού. Εργοδότησε προς τούτο οδηγόν, σιωφέρ, αργότερα ο οδηγός του έγινε ο οδηγός του Κυβερνήτη. Ήταν πολύ έμπειρος οδηγός, πρόθυμος να τον μεταφέρει παντού, να πάει σε μοναστήρια, να επισκεφθή εκκλησίες, τους αρχαιολογικούς τόπους, να μάθει την ιστορία του τόπου του, να σκαρφαλώση στα ψηλά βουνά του Τροόδου, τον Πενταδάκτυλλον, να επισκεφθή τις παράλιες πόλεις. Ενδιαφέρτετο να μελετήσει την ζωή των κατοίκων κυρίως τη δυνατότητα δημιουργίας οικονομικών εκμεταλλεύσεων.

Τον μάγευσε η ομορφιά του νησιού, ωραίοι συνειρμοί χρωμάτων, πραγμάτων, ο κόσμος μας, εντέλεια και φως.

Τα προξενιά πολλή, όλες τις προτάσεις τις αντιμετώπιζε με σοβαρότητα. Τον έβλεπαν, τις έβλεπε, τις συναντούσε σε φιλικά σπίτια, στην λειτουργία της Κυριακής, όμορφες μικρές, ή λίγο αναγιούμενες, δύσκολο να ξεχωρίσεις την ομορφιά τους. Και όλες από σπίτια με ανατροφή. Ο παπάς του όμως όλες τις απέρριπτε, όμορφες, καλές, αλλιά δεν κάμνουν για τον κανακάρη τους, έλεγε. Όταν τον είδε να ανησυχεί και να μελαγχολεί, του είπε να ετοιμαστεί. Θα στήσουν караули για να δουν την πιο ωραία κόρη.

Ήταν ωραίος άνθρωπος, ήταν ωραίο παιδί, λεπτή, ψηλή με σγουρά μακριά μαλλιά, πρασινομελισιά μάτια, ουράνιο διαμάντι, κρατούσε τον ήλιο στα χέρια της, περνούσε η άνοιξη, η ανθισμένη αμυγδαλιά. Ήταν όμως μαθήτρια του δημοτικού σχολείου, κόρη του ιερέα της ενορίας. Διερωτάτο τι θα γίνει και οι σκέψεις έγιναν φωτιές, τριγυρίζανε μέσα του γυρεύοντας διέξοδο, νόμιζε πως ήταν μέλισσα γύρω από άγριο λουλουδάκι. Πήγε σπίτι, δεν είχε όρεξη για φαΐ, ανήσυχος αποκοιμήθηκε. Ήρθε στον ύπνο ένας άγγελος και του χείδευσε την καρδιά, είδε ένα λουλουδάκι να φωτίζει το δρόμο του, φύτευσε μέσα του το πιο όμορφο λευκό τριαντάφυλλο, την αγάπη. Την ερωτεύτηκε,

Η Οικογένεια του Παπάμακρη

ένας αιώνας, έλεγε ο εύεληπς νέος! Όρθρος βαθύς, πρωί-πρωί προτού να λαλήσει ο πετεινός, με το μουλήρι ξεκίνησε για την Λευκωσίαν. Πρέπει να συμβουλευτεί τον Αρχιεπίσκοπον. Τα έβαλαν όλα κάτω, τα ανέλυσαν, δεν εύρισκε αρνητικά ο Αρχιεπίσκοπος και συμβούλευσε τον αγαπητόν του ιερέα να πει το μεγάλο ναι, θέτοντας ένα μόνο όρον, να μείνει στην Κύπρον ο νέος μετά τον γάμον, να δραστηριοποιηθή στον τόπον του, το λαμπρό, το άξιο παληκάρι. Τον χρειάζεται ο τόπος του, του μήνυσε ο Αρχιεπίσκοπος, και τον προσκάησε στο Επισκοπεϊό.

Ο αρραβώνας έγινε σε στενό οικογενειακό κύκλι. Την είδε, την επισκέφθηκε σπίτι της τρεις μόνο φορές, πάντοτε παρούσα η παπαδιά. Έπρεπε να περιμένει να γίνει 15 ετών. Η αγάπη ήταν αμοιβαία, ήταν ζωγραφισμένη στα πρόσωπα τους. Του είχε εμπιστοσύνη, την αγαπούσε και τον αγαπούσε. Θα σε περιμένω του είπε, θα μετρώ τις μέρες, θα σου γράφω όπου κι αν βρίσκεσαι. Να προσέχεις τον εαυτό σου, σε θέλω γερό, δυνατό, του είπε το νιάναρο.

Ήταν σαν είδηση, διαδόθη παντού, η Λουλού αρραβωνιάσθη τον Αρτεμίν τον Αμερικάνον. Ρίχτηκε στην υλοποίηση των στόχων, των υποχρεώσεων, των υποσχέσεων που ανέλαβε να είναι έτοιμος, όλα να τα φτάσει και τούτο ποιείν και εκείνο μη αφιέναι. Σε

την παντρεύτηκε από έρωτα, από αγάπη. Ο παπάς του Ιασού την μάναν του παντρεύτηκε.

Πήραν προξενιά στον Παπάμακρη, του ζήτησαν την κορού, τους ευχαρίστησε, γνώριζε το παληκάρι. Θα ήταν μεγάλη τιμή να τον είχε γαμπρό, αηλιά αυτό το, αηλιά η κορού είναι μικρή, επέμεναν. Του είπε πως θα την περιμένουν μέχρι να κηθείσει τα 15 της χρόνια, τότε να γίνει ο γάμος και για να πετύχουν του σκοπού τους, ήξεραν εις ποίαν οικονομικήν κατάστασιν εύρισκετο ο πάτερ Χριστόδουλος και η πρόταση οηοκληρώθη. Ήταν εκτόξευση πυραύλου θα λέγαμε σήμερα. Ο γιος μου θα εξοφλήσει όλα τα χρέη σου, θα σωθούν τα σπίτια, τα χωράφια, δεν θα υπάρχει κίνδυνος χρεοκοπίας, θα σταματήσει ο τοκογλύφος να σε απειθεί ανεμίζοντας το σικουέστρο.

Σκεφτικός, προβληματισμένος ο παπάς, τους παρακάησε να του δώσουν 24 ώρες διορίαν για να αποφασίσει. Να περιμένουν 24 ώρες,

έξι περίπου χρόνια να παντρευτή την εκλεκτήν του, την αγάπην του. Να ξεκάνει από την Αμερική και να δραστηριοποιηθή στην Κύπρο.

Άφησε να λειτουργούν δύο μόνον εστιατόρια στην Αμερικήν, υπό την διεύθυνσιν του θείου και των δύο του αδελφών και εγκατεστάθη οριστικώς στην Κύπρον.

Αγόρασε τον αλευρόμυλον τον Μαρμαρέτην και επεδόθη στην εμπορίαν του αλεύρου. Οργάνωσε υπηρεσίαν αγοράς σιτηρών και διάθεσης των αλεύρων την οποίαν διηύθυνε προσωπικά. Δούλευαν τον αλευρόμυλον ένας εκ των θείων, η μάνα του και οι θείες του. Εφοδίαζε με αλεύρι όλη σχεδόν τα ψωμάδικα της Λευκωσίας, της Λάρνακας, την Παραθάσαν και την Πιτσιλιάν. Λόγω της αύξησης της ζήτησης από άλλους πόλεις εργοδοτούσε και άλλους μύλους της περιοχής. Ήταν καλή και επικερδής επιχείρηση, εργοδοτούσε συγγενικά πρόσωπα που το εισόδημα τους ήταν χαμηλό, καλυτέρευσε τοιοιτοτρόπως το βιοτικό τους επίπεδον και αγαπούσαν την επιχείρηση. Ακόμη ένα βήμα, αγόρασε το Σκαφτό ή ογαφτό, αργιλιώδη περιοχή που το χώμα ήταν το καλύτερον για την κατασκευήν τούβλων και κεραμιδιών, μελέτησε τους τρόπους παρασκευής, έκλεψε όλη τα μυστικά της παρασκευής του πηλού, των εργαλείων, το ψήμα των τούβλων και των κεραμιδιών, έβαλε τον σταυρό του και προχώρησε. Όλα έτοιμα, η δουλειά ξεκίνησε, εργοδοτούσε κυρίως τούρκους εργάτες, συγγενείς και φίλους. Όλοι αγκάλιαζαν την δουλειά με αγάπη, τη θεωρούσαν δική τους δουλειά.

Η μεταχείριση που ετύγχαναν οι εργάτες ήταν ανθρώπινη, πρωτόγνωρη για την εποχήν. Τα προϊόντα που παρήγαγε η επιχείρηση ήταν πρώτης ποιότητας, έπρεπε όμως να υπάρξουν και πωλήσεις, έπρεπε η επιχείρηση να γίνει ανταγωνιστική. Προώθησε προς τούτο νέας μεθόδους τιμολογιακής πολιτικής, έδιδε πιστώσεις και προμήθειες σε μεταπωλητές. Η δουλειά προχώρησε, αυξάνοντο οι πωλήσεις, ήταν όμως εποχική, εργάζετο πλήρως από τον μήνα Ιούνιον μέχρι τον Σεπτέμβριον. Διατηρούσε γραφείον πωλήσεων που λειτουργούσε κανονικά όλοους τους μήνες του έτους.

Θυμάται ο Ιασός το δυνατό, το σοβαρό, το πιο ωραίο αγόρι, τον ωραίον άνθρωπο, τον μεγαλύτερον αδελφόν του τον υπ' αριθμό δύο που έκλεψε τη δουλειά, έγινε ειδικός στην κατασκευήν, το ψήμα, στην πώληση γενικά. Ήταν κάτοχος όλης της διαδικασίας παραγωγής και διάθεσης, διηύθυνε την επιχείρηση κατά τους καθοκαιρινούς μήνες και γενικά την περίοδον των διακοπών του, αντί να ξεκουράζετο εργάζετο παραγωγικώς και πλήρως. Θυμάται και γελά, μαθητής ών της δευτέρας τάξης του Γυμνασίου την πρώτη ημέρα, πρώτη περίοδος το μάθημα των Αγγλικών, η μέρα γνωριμίας του καθηγητή με τους μαθητές όπως ισχυρίζετο ο καθηγητής. Τον ερωτά: εσύ ρε κοπελιούιν do you eat biscuits, no φάε καυκαλιές, πες το όνομα σου, το είπε. Το χωρκόν σου το είπε, ηκούσθη λέγων ο καθηγητής. Κλέφτες, έκλεψαν τον μύλον του παππού μου. Την δουλειάν του πατέρα σου, του είπε. Έχουμεν αγελάδες. Παρεμβαίνει ο καθηγητής: Ξέχασες το του-

βηλοποιείον, τούβλο. Πήραμε και επίθετο, το τούβλο, το τούβλο, όμως ήταν καλός μαθητής. Γελώντας ο καθηγητής έλεγε καλός μαθητής αηλιά τούβλο, όπως τον έφιαξε ο παπάς του. Η σωστή παιδαγωγική προσέγγιση ήταν ο καθηγητής μουλήρης στον στρατό τον 2ον παγκόσμιο πόλεμο, κι όμως μάθαμε γράμματα, μάθαμε αγγλικά. Αγαπούσε τους μαθητές, τον σεβόμεθα, τον αήττητον αθλητήν που έτρεχε τα 800 μέτρα χωρίς αντίπαλον, τον αθλητήν του κουηλέ, κουηλέξ η σφαίρα, το έπαθλον των μαθητών ο κουηλέξ.

Ο χρόνος πέρασε, η κορού ενηλικιώθη εκκλησιαστικώς, έγινε δεκαπέντε χρονών, ήρθε η ώρα της παντρειάς. Ορίσθηκεν η μέρα του γάμου. Ο Αρτεμής παντρεύεται, παίρνει την κόρην που αγαπά, την κόρην που τον αγαπά, την ωραίαν κόρην του παπά την Ιουλιάν, την Λουλού. Ξεκίνησε το ταξίδι του Αρτέμη και της Λουλούς μέσα στον χρόνο, ταξιδεύουν μέρα νύκτα, με αποσκευές την αγάπη και το όνειρο, αποφασισμένοι, με τα μπράτσα, με το πνεύμα πηάθουνε την νέα ζωή, ξεκινάνε για ένα κόσμο αυριανό, τον κόσμο τους με οδηγό την αρετήν. Όταν κοιτάζουν τον ορίζοντα να μη βλέπουν τέλως, να βλέπουν το φως του ήλιου, να ακολουθούν τον ήλιον.

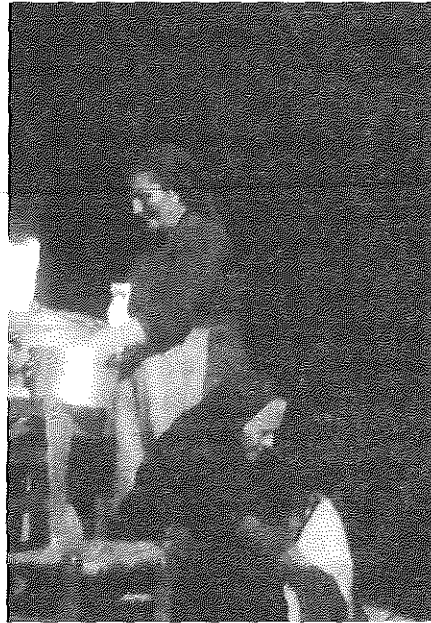
Να αγκαλιόσσουν τα άστρα, τα άστρα να σκεπάσουν το σπίτι τους, έτοιμοι να το γεμίσουν με των αγγέλων τις φωνές, πολλή παιδιά, μια χούφτα ήλιος να το φυλάει. Μετά από λίγους μήνες φάνηκαν τα σημάδια της εγκυμοσύνης.

Έστησαν σπιτικό με πολλή παράθυρα, παράθυρα προς την ανατολή, παράθυρα στο φως. Αποδείχθη το νιάνιαρο πως δεν ήταν μόνο σύζυγος, αηλιά συνεργάτης σύντροφος σε όλη, συμπληρώνε την ομορφιά η εργατικότητα, η σοφία. Συζητούσε τα πάντα, συμπληρώθη η ομάδα, έγινε οργανικό μέλος στη λήψη αποφάσεων.

Ονειρεύετο να κάμει τις πέτρες ομορφιά, τους τοίχους αγγέλους για να φυλάν τους ζωντανούς και αυτούς που έρχονται, τους αγέννητους.

Πάντοτε έλεγε ο παπάς του Ιασού: Η γυναίκα μου έμεινε όμορφη.

Πήραν την απόφαση να προχωρήσουν στη δεντροφύτευση των χωραφιών, να κάμουν

Η Λουίλα και η Παπαδιά η Γιωρκού

εθαιώνες, να κάμουν κήπον από λεμονιές, πορτοκαλιές, να καλλιεργούν εντατικά τα χωράφια, να τα κάμουν να καρπίσουν. Προχώρησαν, αγόρασαν νομίν νερού και ενοικίασαν κι άηλο νερό να καλύπτει όθες τους τις ανάγκες, επεδόθησαν στην καλλιέργειαν των κραμπιών, της ντομάτας, της μελιτζάνας, της πιπεριάς. Όθια τα ανάηαβε η σύζυγος. Ήταν αποτελεσματική, να επιβήψει, να ετοιμάσει το φαγητό των εργατριών, των εργατών, μερικώς ακόμη ανέηαβε και την εμπορίαν τους. Πέραν τούτου ανέηαβε καθήκοντα ταμία, υπεύθυνη για την πληρωμή όλων των εργατών και των εργατριών, κατόπιν γραπτού σημειώματος. Με την αύξηση των μελών της οικογένειας, κάθε τρία σχεδόν χρόνια προσετίθετο ένα μέλος στην οικογένειαν, αυξάνοντο οι οικονομικές ανάγκες της οικογένειας. Προχωρούν στην αγειαδοτροφίαν, ο πρώτος που εισήγαγε γαλακτοφόρους αγειάδες από το εξωτερικόν. Είχε προς τούτο την ενθάρρυνση, τη συμπάρσταση, τη βοήθεια των κτηνιατρικών υπηρεσιών, Η αγγηομάθεια του, η φιλοξενία του σπιτιού συνέβαηηε μεγάλως.

Η κτηνοτροφική μονάδα συμπληρώθη με τη δημιουργία μικρών μονάδων από πρόβατα, αίγιες. Πολύ αργότερον επεδόθη η οικογένεια και στην χοιροτροφίαν. Εν τω μεταξύ συμπληρώθη και η οικογένεια με την έηευση της κόρης, είχε η οικογένεια 5 παιδιά, 4 αγόρια και ένα κορίτσι. Συμπληρώθησαν οι επιχειρηματικές εκμεταηηεύσεις με το στήσιμο της πιο σύγχρονης μονάδας του εηαιοτριβείου. Η σαπωνοποιία για την αξιοποίηση του πυρηνεηαιίου, η μεταξουργία για την εκμεταηηευση των μεταξοσκωηήκων και την εποχήν του 2ου παγκοσμίου πολέμου το καθαριστήριο των ρούχων των στρατιωτών των στρατοπέδων της περιοχής, δεν διέηαθαν της προσοχής του.

Ήταν μια σπάνια προσωπικότητα με αρετές και ιδανικά, με όνειρα, να δει την πατρίδα εηεύθερη και να μορφώσει, να σπουδάσει τα παιδιά του. Ήταν μέλος της ΕΟΚΑ όταν συνεηήθη ο μεγάλος υιός του και οδηγήθη στα κρατητήρια. Ανέηαβε δύσκολη αποστοηή να παραηιαμβάνει τώρα ο παπάς, τα παντός είδους όηια και πυρομαχικά που έστεηηαν τα παιδιά του από το εξωτερικό, τα διοχέτευε προς τον προορισμό τους προς τον Πενταδάκτυλο. Συμμετείχε ενεργώς στην κοινωνική και οικονομική ζώνη του τόπου, απέκτησε φίηους, όηιοι τον εκτιμούσαν. Έμαθε όηους στην οικογένειαν να αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες πάντοτε με χαμόγεηο. Ο Αρτέμος και η Λουηηού ήσαν ξεχωριστοί άνθρωποι, καταξιώθη να δει την Κύπρο ανεξάρτητη, περήφανος για την αγωγή που έδωσαν στα παιδιά τους.

Πέθανε από ανακοπή της καρδιάς πρόωρα, δεν του δόθηκε η ευκαιρία να χαρεί τα παιδιά του. Έηεγε πως η γυναίκα του έμεινε όμορφη. Αυτό ίσχυε απόηηυτα για τον ίδιο. Έμεινε μέχρι τέηους όμορφος, ωραίος άνθρωπος.